

Asia C-510/23**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

8.8.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Tribunale Amministrativo Regionale per il Lazio (Italia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

2.8.2023

Kantaja:

Trenitalia SpA

Vastaaja:

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato

Pääasian kohde

Trenitalia-yhtiön Tribunale amministrativo per il Lazio (Lazion alueellinen hallintotuomioistuin, Italia; jäljempänä TAR Lazio) nostama kanne, jossa vaaditaan kumottavaksi Italian kilpailuviranomaisen (Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato, jäljempänä kilpailuviranomainen) päätös, jolla kilpailuviranomainen määräsi Trenitalialle seuraamusmaksun kuluttajakoodexissa kielletyn sopimattoman kaupallisen menettelyn perusteella

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

TAR Lazio SEUT 267 artiklan mukaisesti esittämä ennakkoratkaisupyynnö koskee unionin oikeuden, erityisesti direktiivin 2005/29 11 artiklan, tulkintaa asiayhteydessä, jossa 24.11.1981 annetun lain nro 689 14 §:ää sovelletaan kuluttajien vahingoksi tehtyjen rikkomisten tutkintamenettelyihin

Ennakkoratkaisukysymys

Onko 11.5.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/29/EY 11 artiklaa, kun sitä luetaan kuluttajien suojelun ja hallintotoiminnan tehokkuuden periaatteiden valossa, tulkittava siten, että se on esteenä 24.11.1981 annetun lain nro 689 14 §:n kaltaiselle kansalliselle säännökselle – sellaisena kuin sitä on vakiintuneessa oikeuskäytännössä tulkittu –, jonka mukaan kilpailuviranomaisen on käynnistettävä sopimattoman kaupallisen menettelyn toteamiseen tarkoitettu tutkintamenettely 90 päivän preklusiivisen määräajan kuluessa, joka lasketaan siitä, kun kilpailuviranomainen sai tietää rikkomisen olennaisista yksityiskohdista, mikä voi tarkoittaa myös pelkkää ensimmäistä ilmoitusta rikkomisesta?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

11.5.2005 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY, erityisesti sen 11 artikla

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

6.9.2005 annettu asetus (decreto legislativo) nro 206 (codice del consumo, jäljempänä kuluttajakoodeksi):

27 § (sellaisena kuin se oli voimassa tutkinnan käynnistyessä):

”1. Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato käyttää tässä laissa asetetuissa rajoissa tämän pykälän mukaisia toimivaltuuksiaan myös kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä 27.10.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 soveltamisesta vastaavana toimivaltaisena viranomaisena.

1-bis. Myös 19 §:n 3 momentin mukaisesti säännellyillä toimialoilla toimivalta puuttua sopimattomia kaupallisia menettelyjä noudattavien elinkeinonharjoittajien toimintaan on yksinomaan kilpailuviranomaisella, joka käyttää sitä tämän pykälän mukaisen toimivaltansa perusteella toimivaltaista sääntelyviranomaista kuultuaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta voimassa olevan sääntelyn noudattamista.

2. Kilpailuviranomainen kieltää joko viran puolesta tai minkä tahansa sellaisen henkilön tai organisaation, jonka etua asia koskee, pyynnöstä sopimattomien kaupallisten menettelyjen jatkamisen ja poistaa niiden vaikutukset. Tässä tarkoituksessa kilpailuviranomaisella on oikeus käyttää edellä mainitussa asetuksessa (EY) N:o 2006/2004 tarkoitettuja tutkinta- ja täytäntöönpanovaltuuksia myös muiden kuin rajatylittävien rikkomusten osalta. –
– Kilpailuviranomaisen puuttuminen ei riipu siitä, ovatko asianomaiset kuluttajat

sen jäsenvaltion alueella, jolle elinkeinonharjoittaja on sijoittautunut, vai toisessa jäsenvaltiossa. – –

3. Kilpailuviranomainen voi erityisen kiireellisessä tapauksessa perustellulla päätöksellä määrätä sopimattomat kaupalliset menettelyt tilapäisesti keskeytettäväksi. Se ilmoittaa joka tapauksessa elinkeinonharjoittajalle tutkinnan käynnistämisestä – –

9. Sopimattoman kaupallisen menettelyn kieltävässä päätöksessään kilpailuviranomainen määrää lisäksi rahamääräisestä hallinnollisesta seuraamuksesta, jonka määrä on rikkomisen vakavuuden ja keston mukaan vähintään 5 000 ja enintään 5 000 000 euroa. – –

11. Kilpailuviranomainen määrää omassa työjärjestyksessään tutkintamenettelystä siten, että siinä taataan kontradiktorisuus, aineiston perusteellinen tutkinta ja pöytäkirjan pitäminen – –

13. Tämän asetuksen rikkomisesta johtuvien rahamääräisten hallinnollisten seuraamusten osalta noudatetaan soveltuvin osin 24.11.1981 annetun lain nro 689, myöhempien muutoksineen, I luvun I jaksoon sekä 26, 27, 28 ja 29 §:ään sisältyviä säännöksiä. – –”

27 §:n 1 momentti (sellaisena kuin se on vuonna 2021 muutettuna):

”1. Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato, jäljempänä kilpailuviranomainen, hoitaa tällä pykälällä säänneltyjä tehtäviä myös kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kumoamisesta 12.12.2017 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/2394 soveltamiseksi toimivaltaisena viranomaisena laissa säädettyissä rajoissa – –”

Muutoksista rikosoikeudelliseen järjestelmään 24.11.1981 annettu laki nro 689 (legge 24 novembre 1981, n. 689, ”Modifiche al sistema penale”)

12 §

”Tämän luvun säännökset koskevat, soveltuvin osin ja ellei toisin ole säädetty, kaikkia sellaisia rikkomisia, joista on säädetty rahamääräinen hallinnollinen seuraamus, siinäkin tapauksessa, että kyseinen seuraamus ei lainsäädännön mukaan korvaa rikosoikeudellista seuraamusta. – –”

14 §

”Rikkomista koskeva väite on mahdollisuuksien mukaan esitettävä välittömästi sekä rikkojalle että henkilölle, joka on yhteisvastuullisesti velvollinen maksamaan rikkomisesta määrättävän seuraamusmaksun.

Ellei väitettä esitetä välittömästi jokaiselle tai joillekin edellisessä momentissa tarkoitetuista henkilöistä, rikkomisen tunnusmerkit on annettava tiedoksi Italian tasavallan alueella asuville asianosaisille 90 päivän kuluessa ja ulkomailla asuville 360 päivän kuluessa rikkomisen toteamisesta.

--

Velvollisuus maksaa rikkomisesta määrättävä seuraamusmaksu lakkaa sellaisen henkilön osalta, jolle tiedoksiantoa ei ole säädettyssä määräajassa tehty.”

28 §

”Oikeus periä tässä laissa tarkoitettuja rikkomisista määrättäviä seuraamusmaksuja vanhentuu viiden vuoden kuluttua siitä, kun rikkominen tapahtui.

Vanhentumisajan katkeamiseen sovelletaan siviilikoodeksin säännöksiä.”

1.4.2015 tehty kilpailuviranomaisen päätös nro 25411, ”Kuluttajansuoja-asioiden tutkintamenettelyjä koskeva työjärjestys” (delibera Agcm 1° aprile 2015, n. 25411 ”Regolamento sulle procedure istruttorie in materia di tutela del consumatore”)

6 §

”1. Arvioituaan hallussaan olevat seikat sekä seikat, jotka hänen tietoonsa on 4 §:ssä tarkoitetulla toimenpidepyynnöllä saatettu, menettelystä vastaava virkamies käynnistää tutkinnan harhaanjohtavasta mainonnasta annetussa asetuksessa kiellettyjen harhaanjohtavan mainonnan tai vertailevan markkinoinnin tai kuluttajakoodeksissa tarkoitettujen sopimattomien kaupallisten menettelyjen olemassaolon selvittämiseksi. Päätös tutkinnan käynnistämisestä on tehtävä 180 päivän kuluessa toimenpidepyynnön vastaanottamisesta; kyseinen määräaika katkeaa tietopyynnön tekemisestä tietojen saamiseen saakka.

2. Menettelystä vastaava virkamies ilmoittaa tutkinnan käynnistymisestä osapuolille ja 4 §:ssä tarkoitetun toimenpidepyynnön tehneille muille henkilöille, joiden etua asia koskee --”

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Trenitalia (jäljempänä kantaja) on julkinen yhtiö, joka on kokonaan Ferrovie dello Stato Italiane -yhtiön määräysvallassa; viimeksi mainittu yhtiö puolestaan on kokonaan Italian talous- ja valtiovarainministeriön omistuksessa. Vuonna 2017 kilpailuviranomainen totesi kantajan, joka on Italian tärkein rautateiden henkilöliikennettä hallinnoiva yhtiö, osallistuneen sopimattomaan kaupalliseen menettelyyn kuluttajien vahingoksi. Verkossa ja lippuautomaateilla junalippujen ostamiseen käytetty hakujärjestelmä ei kilpailuviranomaisen mukaan muun muassa näyttänyt kuluttajille alueellisiin junayhteyksiin perustuvia

matkustusvaihtoehtoja vaan pääosin (kalliimpiin) pikajuniin perustuvia vaihtoehtoja.

- 2 Kilpailuviranomainen oli vuodesta 2011 lähtien saanut asiasta useita ilmoituksia kuluttajilta. Näiden ilmoitusten perusteella kilpailuviranomainen toimitti asiakirja-aineistoon 21.10.2016 tallennusvälineen, johon sisältyivät kaikki sen omien virkamiesten vuoden 2016 elokuun lopun ja syyskuun lopun välisenä aikana Trenitalian verkkosivustolla tekemät simuloidut lippuostot. Kilpailuviranomainen antoi 15.11.2016 kantajalle tiedoksi päätöksen menettelyn käynnistämisestä. Samana päivänä se suoritti yhtiön tiloissa tarkastuksen, jonka päätteeksi se keräsi asiakirja-aineistoa. Kantajan neuvonantajilla on ollut useita kertoja mahdollisuus tutustua tutkinta-aineistoon ja esittää vastineita. Lisäksi kantajaa kuultiin kuulemistilaisuudessa.
- 3 Pitkän tutkinnan jälkeen kilpailuviranomainen teki 19.7.2017 seuraamuspäätöksen, jossa kantajalle määrättiin huomattava rahamääräinen seuraamus (5 000 000 euroa). Kilpailuviranomaisen mukaan sääntöjenvastainen toiminta alkoi vuonna 2012 eli silloin, kun junalippujen ostamiseen käytetty sähköinen hakujärjestelmä valmistui, ja jatkui yhä vuonna 2017, kun seuraamuspäätös tehtiin.
- 4 Kantaja haki päätökseen muutosta. Se vaati päätöksen kumoamista sillä perusteella, että kilpailuviranomainen oli käynnistänyt menettelyn rikkomisen toteamiseksi liian myöhään, toisin sanoen lain nro 689/1981 14 §:ssä säädetyn 90 päivän määräajan päätyttyä.

Pääasian asianosaisten keskeiset lausumat

- 5 Kantajan mukaan tutkintaa edeltänyt vaihe – toisin sanoen vaihe, joka edeltää menettelyn aloittamista koskevaa tiedonantoa ja jonka aikana kilpailuviranomainen ilman kontradiktorista menettelyä kerää alustavaa näyttöä voidakseen todeta, että sääntöjenvastaista toimintaa on todellisuudessa ollut – kesti yli neljä vuotta, joiden aikana kilpailuviranomainen ei ryhtynyt mihinkään toimiin saamiensa ilmoitusten selvittämiseksi. Lokakuussa 2016 tehty tallennusvälineen toimittaminen osoittaa kantajan mukaan lisäksi, että tarvittavat tutkintatoimenpiteet olivat suhteellisen yksinkertaisia, mikä vahvistaa kantajan väitteen kilpailuviranomaisen lainvastaisesta toimettomuudesta ja lain nro 689/1981 14 §:n rikkomisesta.
- 6 Kantajan näkemyksen mukaan kilpailuviranomaisen toiminta on myös ilmeisessä ristiriidassa ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen (jäljempänä ihmisoikeussopimus) 6 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 41 artiklan kanssa, koska asiassa on sen mukaan loukattu syytetyn puolustautumisoikeutta ja luottamuksensuojaa: kantajan mukaan syytettyä vastaan ei voida aloittaa seuraamusmenettelyä, kun rikkomista koskevasta tiedonannosta on kulunut yli 90 päivää.

- 7 Kilpailuviranomainen sen sijaan katsoo, että 90 päivän preklusiivista määräaika ei sovelleta kuluttajansuojaa koskeviin menettelyihin. Sen mukaan nimittäin ainoa lain mukainen velvollisuus koskee sitä, että tutkinta on käynnistettävä kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun tieto rikkomisesta on saatu. Nyt tarkasteltavassa tapauksessa tätä velvollisuutta noudatettiin, kun otetaan huomioon, että tutkinnan kohteena olleita tosiseikkoja koskeneet ilmoitukset olivat yksittäisiä: tämä edellytti huolellista arviointia sen varmistamiseksi, ettei kyse ollut satunnaisesta toimintahäiriöstä vaan kielletystä toiminnasta. Tutkintaa edeltäneen vaiheen viimeinen toimenpide tehtiin kilpailuviranomaisen mukaan 21.10.2016 eli joka tapauksessa alle 90 päivän kuluessa menettelyn aloittamisesta.

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyynnön perusteista

- 8 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että viimeaikaisen ja nytemmin vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella on katsottava, että kilpailuviranomaisen tutkintamenettelyn käynnistämiseen sovelletaan lain nro 689/1981 14 §:n mukaista 90 päivän määräaika. Tämä tulkinta, joka turvaa kuluttajia vahingoittavien sääntöjenvastaisten menettelyjen tekijöiden oikeuksia, perustuu kilpailuviranomaisen määräämien seuraamusten kvasi-rikosoikeudelliseen luonteeseen. Tähän seuraamusten luonteeseen perustuu velvollisuus noudattaa ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa ja perusoikeuskirjan 41 artiklassa vahvistettuja periaatteita, joiden mukaan syytetyn on saatava tieto itseensä kohdistetuista syytteistä välittömästi (ihmisoikeussopimuksen sanamuodon mukaan ”viipymättä”) prosessuaalisen yhdenvertaisuuden takaamiseksi ja jotta ajan kuluminen ei vaikuttaisi syytetyn kannalta epäedullisesti.
- 9 Tästä seuraa, että kun tutkintaa edeltävä vaihe on saatu päätökseen, kilpailuviranomaisen on esitettävä rikkomista koskeva väite 90 päivän kuluessa antamalla tutkinnan käynnistämistä koskeva päätös tiedoksi. Kyseinen 90 päivän määräaika ei välttämättä ala ensimmäisestä rikkomista koskevasta ilmoituksesta vaan siitä, kun rikkominen on tutkintaa edeltävässä vaiheessa todettu eli kun kaikki rikkomista koskevan väitteen esittämiseen tarvittavat tosiseikat on saatu kerättyä. Todettu rikkominen saatetaan hallintotuomioistuimen arvioitavaksi (joka ratkaisee, ovatko kilpailuviranomaisen seuraamusta koskevat ja muut toimet lainmukaisia). Hallintotuomioistuin voi varmistaa, olisiko rikkomista koskeva väite perustellusti voitu esittää tietynä ajankohtana.
- 10 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa kuitenkin, että jos lain nro 689/1981 14 §:ää sovelletaan mekaanisesti, väitteen esittämisen määräajan ylittyminen edes yhdellä päivällä johtaa siihen, että kilpailuviranomaisen päätös on kumottava tuomioistuimessa, jolloin kilpailuviranomaisen toteuttamat toimet tehdään käytännössä tyhjiksi. Ne bis in idem -periaatteen (joka on asiassa merkityksellinen perusoikeuskirjan 50 artiklan mukaisesti) nojalla samasta asiasta ei myöskään voida myöhemmin käynnistää uutta tutkintaa, ei edes siinä

tapauksessa, että rikkominen on pysyvää eli yritys ei ole koskaan lopettanut epäasianmukaista kaupallista menettelyään.

- 11 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muistuttaa myös, että kuluttajakoodeksin 27 §:llä on pantu täytäntöön direktiivin 2005/29 11 artikla, jossa jäsenvaltiot velvoitetaan huolehtimaan, että käytettävissä on ”riittävät ja tehokkaat keinot sopimattomien kaupallisten menettelyjen torjumiseksi”. Missään direktiivin kohdassa ei kuitenkaan säädetä preklusiivisesta määräajasta, jonka kuluessa tutkinta on käynnistettävä, ja vaikuttaa siltä, ettei sellaista mainita muissakaan kuluttajansuojaa koskevissa säännöksissä.
- 12 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa lisäksi kilpailuviranomaisen toiminnan monimutkaisuutta: viranomaisen on nimittäin jo tutkintaa edeltävässä vaiheessa tehtävä huomattava määrä selvityksiä voidakseen muotoilla rikkomista koskevan väitteen asianmukaisesti. Kyseisen tuomioistuimen mukaan kilpailuviranomaisen tekemien, kuluttajansuojaa koskevien seuraamuspäätösten ja kilpailuoikeudellisia rikkomuksia koskevien seuraamuspäätösten välillä on ilmeisiä yhtäläisyyksiä. Tässä yhteydessä se huomauttaa, että Euroopan komissio on velvollinen saattamaan käsittelyn (joka katsotaan sisältävän sekä tutkintaa edeltävän vaiheen että varsinaisen tutkinnan) päätökseen *kohtuullisessa ajassa* (tuomio 15.10.2002, C-254/99, EU:C:2002:582). Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan kyseistä periaatetta on sovellettava vastaavasti kuluttajansuoja-asioihin, koska sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskevan sääntelyn yhdenmukaistamisen päämääränä on suojella nimenomaisesti kuluttajien taloudellisia etuja sekä välillisesti kilpailevia elinkeinonharjoittajia takaamalla terve kilpailu markkinoilla (direktiivin 2005/29/EY johdanto-osan kahdeksas perustelukappale).
- 13 Kun otetaan huomioon kilpailuviranomaisen tutkintamenettelyihin liittyvät objektiiviset vaikeudet, vaikuttaa näin ollen ilmeiseltä, että joustamaton preklusiivisen määräajan asettaminen voi haitata kuluttajia suojelevaa toimintaa, mikä uhkaa vaarantaa asiaa koskevan kansallisen oikeuden ja unionin oikeuden asianmukaisen soveltamisen.
- 14 Lain nro 689/1981 14 §:n joustamaton soveltaminen voisi lisäksi vaikuttaa kilpailuviranomaisen autonomiaan. Yhdeksänkymmenen päivän preklusiivisen määräajan asettaminen merkitsee nimittäin käytännössä sitä, että tutkinnat on käynnistettävä pelkästään ajan kulumista koskevalla perusteella, mikä kaventaa kilpailuviranomaisen harkintavaltaa. Lisäksi kilpailuviranomaisen olisi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tällöin pakko ajaa rinnakkain useita menettelyjä, mikä voisi menettelyjen suuren määrän vuoksi vaarantaa tutkintojen onnistumisen, jolloin jotkin sopimattomat menettelyt jäisivät käytännössä vaille seuraamuksia.
- 15 Yrityksen puolustautumisoikeuksista ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa ensinnäkin, että siitä, että kilpailuviranomaisen määräämien seuraamusten voidaan katsoa olevan luonteeltaan kvasi-rikosoikeudellisia

(Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä vahvistettujen periaatteiden eli niin sanottujen Engel-kriteerien mukaisesti), seuraa loogisesti, että niissä on noudatettava ihmisoikeussopimuksen 6 artiklassa ja perusoikeuskirjan 41 artiklassa vahvistettuja takeita – myös menettelyllisiä takeita. Näihin kuuluu muun muassa viranomaisen velvollisuus saattaa menettely joutuisasti päätökseen siten, että kontradiktorinen vaihe mahdollisten seuraamusten kohteena olevan tahon kanssa käynnistetään mahdollisimman pian niin, että kyseinen taho voi asianmukaisesti puolustautua. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa kuitenkin, että lain nro 689/1981 14 §, sellaisena kuin sitä on tulkittu ja sovellettu, vaikuttaa tätä laajemmin siten, että preklusiivisen määräajan päätyttyä syntyy elinkeinonharjoittajan puolustautumisoikeuden loukkaamista koskeva kumoamaton oletama ilman, että myöhässä käynnistetystä tutkintamenettelystä aiheutunutta tosiasiallista vahinkoa on tarpeen näyttää toteen.

- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa samalla, ettei rikkomista koskevan väitteen myöhäinen esittäminen käytännössä välttämättä vahingoita yritysten puolustautumisoikeutta: lukuun ottamatta sellaisia erityisiä tapauksia, joissa osoitetaan, ettei kilpailuviranomaiselle ole mahdollista esittää jotakin todistetta, on huomattava, että yritykset voivat koko tutkintaa edeltävän vaiheen ajan jopa hyötyä kilpailullisesti rikkomisestaan.
- 17 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa vielä, että nimenomaan se, että seuraamus on luonteeltaan sanan laajassa merkityksessä rikosoikeudellinen, oikeuttaa ”salaisen” vaiheen eli vaiheen, johon ei kuulu kontradiktorista menettelyä ja jonka aikana kilpailuviranomaisen on kerättävä kaikki tarvittavat seikat rikkomista koskevan väitteen esittämiseksi. Tämän tutkintaa edeltävän vaiheen rajoittaminen pääpiirteittäisiin tarkastuksiin kaventaa sen mukaan kilpailuviranomaisen toimintaa kohtuuttomasti niin, ettei se välttämättä pystyisi selvittämään rikkomista asianmukaisesti ja kattavasti. Liiallinen menettelyn käynnistämisen aikaistaminen lisää sitä paitsi riskiä siitä, ettei kilpailuviranomainen saa hankittua tarvittavia todisteita.
- 18 Luottamuksensuojasta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että koska ajankohta, josta lukien preklusiivinen määräaika lasketaan, ei ole kiinteä vaan riippuu kullekin yksittäistapaukselle ominaisista seikoista kuten siitä, ovatko rikkomista koskevat ilmoitukset kattavia, vaikuttaa joka tapauksessa siltä, ettei se takaa riittävällä tavalla seuraamuksen kohteena olevien tahojen luottamuksensuojaa. Lisäksi usein väitetään, että kilpailuviranomaisen toimeentuloa aiheutuu vahinkoa yleiselle edulle; siten määräajan tarkoituksena on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan myös kiirehtiä ryhtymistä nopeisiin torjuntatoimenpiteisiin niin, ettei yritykselle ehdi vakiintua perusteltua luottamusta. Preklusiivisen määräajan soveltaminen tutkintamenettelyn käynnistämiseen silloin, kun kyse on edelleen käynnissä olevista kielletyistä menettelyistä, vaikuttaa kuitenkin ristiriitaiselta ja epäloogiselta, kun otetaan huomioon, että sen seurauksena kilpailuviranomaisen

on käytännössä mahdotonta torjua sellaisia kiellettyjä tekoja, joilla yhä vahingoitetaan yleistä etua.

- 19 Oikeusvarmuuden tarpeen osalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa lopuksi, että kohtuuttoman pitkän ajan jälkeen esitettyjen väitteiden torjumiseksi Italian lainsäädännössä säädetään jo erillisestä viiden vuoden preklusiivisesta määräajasta, joka lasketaan kielletyn menettelyn päättymisestä (lain nro 689/1981 28 §).

TYÖASIAKIRJA